

Godisnje \$ 3.— min
Por año
Inozemstvo Dolar 1.50
Exterior
Redacción y Administración
NUEVA YORK 3363
U. T. Mayo 38 - 6464
Buenos Aires

GOSPODARSTVO

LA ECONOMIA

GLASILO SLOVENSKEH PRIVREDNIKA U JUZNOJ AMERICI
Organo de la Inmigración Productora Eslava en Sud América

Dirección del Destinatario:
Sr. Don

Godina — Año II.

Buenos Aires, 28. februara 1927.

Broj — Número 18

PROBLEMAS AGRICOLAS

LA RENTABILIDAD DE LA AGRICULTURA

Este problema en un país de escasa industria y de la posibilidad del cultivo extenso, no se presenta en forma bastante clara, para ser tenido en cuenta como merece. Otra cosa pasa en países viejos, donde la proximidad de fuertes industrias con sus salarios más altos y su producción intensiva no permiten la prolongación de épocas idílicas en la vida del agricultor. Con su trabajo manual produce poco, los precios pagados por la cantidad de lo producido, no le pueden bastar para poder cubrir los gastos cada día mayores a causa de la intensidad de la vida en general.

Un clásico ejemplo de la virulencia de diferentes problemas agrícolas lo forma la agricultura en la República de Austria, país antiguo, con buena situación geográfica, con enseñanza moderna y con una industria bien desarrollada. La agricultura austriaca se encuentra en una situación tal, que según una revista profesional agrícola, si no se buscará y remediará las causas, sobrevendrá sobre el agricultor austriaco una catástrofe.

Los jornales son en 35 por ciento más altos que en Checoslovaquia, la capacidad de los labradores en 20 por ciento más baja. En una estancia austriaca intensivamente labrada, de 1.000 ha., en el año 1922 se ha pagado 230 shilings a concepto de diferentes salarios por ha. del campo arado, en el año 1926 ya 568 shilings. Los gastos de esta sola cuenta se elevaron en 147 por ciento, los gastos para arrendamientos, impuestos y seguros de obreros aumentaron en 441 por ciento. Los precios para los productos agrícolas al contrario han disminuido durante los mismos 5 años en 21 por ciento.

Bajo la presión de tales he-

chos, el agricultor fué empujado en la dirección apropiada, intensificando más la producción. Aumentando el número de hacienda, con esto el abono animal, aplicando abonos artificiales, etc, consiguieron en la producción de cereales un aumento en 66 por ciento, en la remolacha azucarera en 87 por ciento, en el tambo (con el mayor número de vacas) en 148 por ciento, en comparación con el año 1922.

En una agricultura verdaderamente progresista y previsor, ésta intensificación no seguirá recién a crisis ya agudas, sino buscará con consciencia prevenir la erupción de crisis latentes, aplicando a tiempo nuevos métodos en la organización del trabajo agrícola.

EL LINO Y LA INDUSTRIA ALDEANA

El área total sembrada en la Argentina con lino, alcanza unas 2.700.000 hectáreas. Ya repetidas veces se ha hablado de la producción de fibra de lino, tratándose de enormes cantidades de paja como materia prima, que podrían utilizarse.

Por eso será de interés para nuestros agricultores la noticia sobre la visita al país de Mr. Campbell, miembro del Parlamento Irlandés, que realiza una jira por la Argentina con el propósito de hacer estudios sobre la posibilidad del cultivo, en gran escala, de la fibra del lino.

Mr. Campbell es director de la conocida firma Henry Campbell y Co. Ltd., de Belfast, la que posee grandes hilanderías en hilo y lino, y que viene desarrollando sus actividades desde hace muchos años. En esta capital representan a dicha firma los señores Savage e Irvine.

Sobre el particular, Mr. Campbell ha hecho al repórter de "La Razón" algunas observaciones, cuyos datos son de interés e importancia para el agricultor.

"Durante la guerra la fibra de lino era adquirida a precio de oro, debido a la escasez de los cultivos. El precio, en aquel entonces oscilaba entre 2.000 a 3.000 pesos la tonelada, y, en un momento dado yo he visto pagar hasta 12.000 pesos argentinos por la tonelada de fibra de esa clase.

El precio común, actualmente, es de pesos 1.200 argentinos la

ESTANCIA "SANTA ANA"

SAN JUAN, Dep. Caucete

ČAKARE

OD 50 HA

U 50 MES. OBROKA

PO 20 PEČA

Za vinograd voćnjake, stočarstvo, mlekarstvo, si-
rarstvo. Voda u 5 do 8 m. dubine

Ako želite podrobnije podatke, ispuniti i pošaljite
ovaj kupon

AGENCIJA YE ARSON

Av. de Mayo 634 — Buenos Aires

Ime i prezime

Mesto (ulica)

F. C.

Gosp. 19.

Mapa de Europa, 0.90x1.00 edic. croata \$ 2.00

Album: Zagreb, leyenda en francés y yugosl. \$ 2.00

Album: Belgrado, leyenda en francés y yugosl. \$ 2.00

Album: Litoral Croata leyenda en francés y yugosl. \$ 2.00

Tarjetas yugoslavas, 40 diferentes reproducciones, en colores, de telas más características de pintores yugoslavos. La colección completa \$ 2.00

Carpeta p. pasaporte yugoslavo a \$ 3.50 y \$ 4.50

La Jugoslavia Económica (en italiano con 1 mapa) \$ 3.—

Mapa de Checoslovaquia 0.80 x 1.30 \$ 3.50

Anuario (Guia) Kraft, 2 tomos: Capital y Provincia, a \$ 21.50 c/u incluso franqueo, o los dos \$ 41.50

El importe respectivo remitir a: La Administración

SEÑOR, NO LE CUESTA NADA

Si usted, en sus pedidos a las casas y empresas anunciadoras en nuestro periódico, menciona que ha leído el aviso en "GOSPODARSTVO". — A cada comerciante le interesa saber cuáles de sus avisos le dan el resultado deseado.

NISTA VAS NE STOJI

ako kod narucivanja cenovnika, podataka ili robe od kuca, cijih oglas ste citali u "Gospodarstvu", pocnete recima "Obzirom na vas oglas u "Gospodarstvu" izvolite mi poslati itd". Poduzeca ce moci oceniti vrednost objava u nasoj novini, te ce nastojati, da Vas dobro posluze.

LO PRINCIPAL

"Sería mi mayor deseo que todos los yugoeslavos conocieran mi país, y los nuestros el suyo; pues el conocimiento mutuo es el mejor vínculo internacional", — dice el señor A. ROSSANI, cónsul argentino en Split (Spalato) en su carta dirigida a nuestro director y fechada el día 29 de diciembre de 1926.

tonelada, lo cual deja una verdadera ganancia.

La firma Campbell y Cía Ltd. — continuó — a fin de asegurarse la producción de la fibra de lino tiene aldeas propias en las que trabajan muchos cientos de obreros. Cuentan esos 'farmers' con todas las comodidades imaginables. Puede decirse que estas aldeas son verdaderos modelos en su género. Se hallan provistas de alumbrado eléctrico, calefacción a gas, obras sanitarias, etcétera.

Además los obreros, debido a la excelente organización que ha costado muchos esfuerzos, gozan de piletas de natación, canchas de football, cinematógrafo y escuelas para sus hijos.

Es necesario hacer notar que el cultivo del lino, es decir, para emplear su fibra, requiere que se le cultive en poca proporción, pues en determinada época hay que arrancar, a mano, los vuyos que impiden su crecimiento. Luego no se necesita prestarle mayor atención, pero para cosecharlo hay que saber cuándo la fibra está a punto, y por otra parte se le debe arrancar con la mano en vez de hacerlo a máquina.

Ahora que los ferrocarriles de este país se han propuesto establecer colonias para el cultivo de la tierra, dicho renglón — la fibra de lino — sería en extremo apropiado para combinar con otros productos agrícolas y así se obtendrán muy buenos resultados, porque una vez que los colonos tengan un poco de experiencia en el asunto, la cosa resultará muy fácil.

Si se consiguiera cultivar la fibra de lino, sería necesario, luego, montar la maquinaria indispensable para la limpieza del producto, antes de enviarlo a Europa, pero esto no requiere mayor gasto.

Estos datos del industrial irlandés es necesario completar con un dato muy importante, y proveniente de otro industrial de origen irlandés, el señor Henry Ford. Sus establecimientos han empezado a hacer experimentos con el cultivo del lino para fibra, en Dearborn, sobre 243 hectáreas. El resultado de estas investigaciones era un modo de producción, donde no hay más trabajo manual, que hasta ahora en la labranza de lino era considerado como inevitable. El señor Ford dice: "aramos y preparamos la tierra con maquinaria; sembramos, segamos, secamos y desgranamos con maquinaria y, finalmente sacamos la fibra con maquinaria".

No se precisa más operaciones manuales ni para arrancar la caña, ni para "ripiar". No necesitando conservar las cañas paralelas una vez cortadas, las segan con máquina. Y la máquina, que hace el trabajo de agramar, recibe la caña empacada así como se empaqueta alfalfa, paja cualquiera o heno. Lo que antes diez hombres han podido agramar en 12 horas, le ha-

ce una máquina con 2 hombres y en 8 horas.

En este caso la agricultura manual trabaja contra la agricultura industrializada como 120 contra 16, eso es casi 8 veces más caro que la última. El obrero de aquella puede producir, y con esto también ganar solamente en relación con la eficacia de su trabajo.

H. Ford dice en resumen sobre el lino y sus productos:

"Este cultivo, hilado y tejido del lino, puede y debe descentralizarse, de modo que podría ser un complemento de la agricultura bien dirigida, es decir de la cultura cerealista... El lugar adecuado para las máquinas de desmontar, hilar y tejer, está en la región donde se cultiva el lino. Podría formarse una industria aldeana, dirigida por agricultores, que podrían dividir su tiempo entre la agricultura y la fábrica".

En esto estamos más conforme con H. Ford, que con Mr. Campbell: para qué producir en el país solamente la fibra, como materia prima para las fábricas europeas, a lugar de fabricar también el tejido, al menos para el consumo de la República? Las zonas productoras de lino son bastante fuertes, para echar bases correspondientes económicas a una industria, que además daría estabilidad a cierto número de obreros agrícolas con el consiguiente progreso de comarcas respectivas a causa de una población más densa y de más capacidad consumidora, ganando no solamente durante los cortos meses de las cosechas, sino durante todo el año.

Ing. BOTTO NA PUTU U EUROPU

Ing. Botto, glavni ravnatelj poljoprivredne nastave u ovdašnjem Ministarstvu Poljoprivrede, poznat je našim čitaocima po svojoj preglednoj studiji o argentinskome poljoprivrednom školstvu, koja je bila objavljena u br. 13 do 16 "GOSPODARSTVA".

Dne 10. i. m. otputovače u Europu. Najprvo u Paris a onda za Italiju, da prisustvuje kao argentinski izaslanik Megjunarodnom Zboru za Pšenicu, koji priregjuje Megjunaroni Zavod za Poljoprivredu, i XIII. Poljoprivrednom Zboru, koji će se vršiti isto u Italiji.

On sa svoje strane će izvestiti o načinima, koje se upotrebljava u Argentini u svrhu poboljšanja kod priragjivanja pšenice, koji su bili upotrebljeni ovde već sa tako lepim uspesima; o površini pšenicom obragjenog zemljištva u Argentini i o saobraćajnim srestvima, koje se upotrebljava, da bi se moglo žitarice ukrcavati uz čim manji gubitak vremena.

U isto vreme namerava proučavati europske načine priragjivanja, da bi mogao prosuditi, da li bi ih bilo moguće upotrebljavati i u Argentini.

Nadamo se, da će na spomenutim Zborovima biti zastupano i naše Ministarstvo Poljoprivrede, ne po birokratima, koji bi bili dobri samo za figure na banketima, nego po stručnjacima, koji će sami nešto znati naučiti, a od njih nešto doznati tugji izaslanici. Bilo bi potrebno, da bi se ti naši izaslanici upoznali s inž. Bottom da en upozna preko njih našu domovi-

nu, a i da bude ovako opozoren na naše seljačke naseobine u Argentini, koje bi mogle samopredobiti za svoj strukovni napredak, ako bi došle na ovakav način u vezu s državnim funkcionarom, u čijim rukama leži sudbina argentinskog poljoprivrednog školstva, to jest strukovne naobrazbe iseljenikovog naraštaja.

OSNIVANJE DRUŠTAVA

NARODNA OBRANA, PLES I PČELE.

Po iseljeničkim novinama bilo je već opetovano govora o načini ma, kako se snuju naša društva, od kojih većina boluje na anemiji (slabokrvnosti), u svakom obziru. Megjutim došao nam je pod ruke jedan slučaj, tako značajan, da zasluži, da mu se posveti nekoliko reči napose.

Primili smo španjolski pisan izveštaj, da je društvo "Narodna Obrana" osnovalo Zabavni Odbor, koji će priregjivati iduće po godine svake prve negjelje u mesecu, zabave u korist Pčelarskog Udruženja u domovini. Nadalje javlja se sastav Odbora, ali mesto predsednika bilo je još-neispunjeno. Nakon pet dana naknadno javilo nam se i ime predsednika.

Iz gornjeg izveštaja vidi se, da se nije sazvalo glavne skupštine, gde bi bio pripralni odbor razložio program, pa da se na osnovi programa pristupi upisivanju članova, da članovi izaberu u prvom redu - predsednika, i pod nadaljnim vodstvom njegovim ostale članove odbora, a nato posle razgovora o radu društva i Zabavni Odbor.

Pojedinac potražio je članove za Zabavni Odbor, nato odbor-nike a najposle našao i predsednika. Osim zabavnog programa niko nije pomislio, da se društvo prestavi iseljeničkoj javnosti sa svojim programom.

Na taj način osnovani Zabavni Odbor akaparirao je za čitave po godine prve negjelje u mesecu za sebe, dakle onaj dan, kad svet ima novaca te ima izgleda, da zabava može više manje novčano uspeti. Kojim pravom? Zar nemamo ovde drugih društava, koja imadu jednako pravo na koju zabavu s izgledom na materijalni uspeh? Zar nemamo dva potporna društva, Kolo Jsl. Sestara, Čitaonieu, Sokola? Društva čijih rad je namenjen u prvom redu iseljeničtvu?

Dobit zabava «N. O.» ima ići u korist jednog gospodarskog udruženja u starom kraju. Jedno gospodarsko udruženje mora se voditi na takovoj osnovici, da se uzdržava gospodarskim radom i strukovnim sposobnostima svoga vlastitoga članstva. Ako je njegov napredak odvisan od zabava u Americi, čijih uspeh ne može biti gotov, niti pomoć stalna, onda takovo društvanije go-

spodarsko društvo, te učini tim bolje čim pred likvidira, ako ne-će da se članovima dogodi ono, što se je dogodilo deončarima recimo "Dobrovoljačke Banke".

Onda treba opozoriti na još jednu stvar. Mnenja smo, da nema niko, bar moralnog, prava, da osniva ovgje u Americi na svoju ruku društva pod imenima, pod kojima postoje u domovini jake organizacije sa tačno opredeljenim programom. U koliko zna-demo, pod imenom "Narodna Obrana" postoji doma društvo s ozbiljnim programom za slučaj, da dogju na domovinu oblaci preko megja, sa strane grabežljivih suseda. Dvomimo, da se slaže s programom beogradske "Narodne Obrane" ples u Americi u korist pčelarstva. Pod imenom "Narodna Obrana" moglo bi postojati jedino društvo, ovlašteno od onamošnje središnjice, da radi na istom programu i odgovorno toj središnjici. Tako kako postoje ovde poverenništva "Jadranske Straže" i «Hrvatskog Radiše» (Za "Jugoslovenskog Sokola" nije nam poznato, da li je osnovan na ovakav pravilni način, suglasno i s ovlaštenjem dotičnog saveza u domovini).

A ovako osnovanoj grani "Narodne Obrane" morali bi načelovati u prvom redu naši dobrovoljci, koji bi bili pozvani predstavnicima programa "Narodne Obrane", jer su već dokazali svojim činima, da znadu što znači program obrane domovine, kad su išli za domovinu u rat, a ne - na ples.

Ako se misli raditi za napredak pčelarstva, neka se društvo dađe programu odgovarajućem ime.

Kod osnivanja društava treba ozbiljnosti. Iseljeničtvo već je onako umoreno zbog neprestanih pokušaja bez stalnosti i ustrajnosti. Vidimo, da je kod većine društava glavna ili jedina tačka programa "Zabavni Odbor". Zašto osnivati pod raznim imenima neprestano nove zabavne odbore? Neka se osnuje jedno ili dvoje zabavnih društava, dosta jakih, da im se za-sigura u prvom redu dovoljan broj članova, koji će biti voljni i sposobni da organizuju zabave, i to bez večnog straha pred deficitima. Čistu dobit uvek ima vremena dati u koju zgodnu narodnu ili socijalnu svrhu. Ali neka se vodi stvari tako, da se

do dobiti dogje.

Neka se uzme gornje opaske tako, kako su mišljene: uz želju da se dogje konačno iz sadašnje društvene zbrke i životarenja do nečega ozbiljnoga, sa ozbiljnim ljudima, na čelu, koji će nuditi dovoljno jamstva, da će osnovana društva raditi, i to trajno, a ne samo za jednu sezonu.

d - "KOSOVO" u Ensenadi izdalo je izvještaj za prvu polovicu godine, otkako je bilo ponovo obživljeno. Osim narodnog rada posvetilo je osobitu pažnju

NOVA VLADA

je posljedica oblasnih izbora. Kako će biti čitaocima poznato, službeno u Jugoslaviji nema više upravnih jedinica: Hrvatska, Srbija, Crna Gora, Dalmacija itd. nego je podeljena u 33 "oblasti" (departamenata) kojima će upravljati posebne oblasne skupštine.

Dočim tvori Narodnu Skupštinu 315 narodnih zastupnika, u svim oblasnim skupštinama biće ukupno 1208 zastupnika. Zanimanje za izbore bilo je u svemu vrlo slabo, kao da bi narod osećao, da će biti rad u ovim skupštinama više manje onako neplođan, kao što je rad Narodne Skupštine. Rezultati izbora pokazali su, da je predstavica hrvatskog naroda još uvek radičeva stranka, kao do sele, a slovenačkog koroščeva stranka.

Posle izbora HSS izdala je komunique, gde navagja u 7 tačaka sve što su upravni organi pokušali učiniti protiv stranke, da bi joj se oduzelo prvenstvo među hrvatskim strankama. Zbog tog postupanja HS-klub izjavio je, da neće više suragjivati kao deo vlade.

Nato sastavljena bila je iz radikala i Slovenaca nova vlada, pod predsedništvom Nikole Uzunovića. Ministar Spoljnih Poslova je opeta dr. Niko Perić, a Slovenci dobili su sleće ministarske stolice: dr. Gosar je ministar socijalne politike, inženjer Srnc ministar gragjevina, a dr. Kulovec ministar poljoprivrede.

Šteta, da sada kad nakon duge odsutnosti dolazi u vladu slovenački deo našeg naroda, stupaju Hrvati u opoziciju, umesto da suragjuju sva 3 plemena. Vladi bes Hrvata biće zivot po svoj prilici kratak.

Ako su istinite vesti nekih novina od preko, postoji namera, da pregje radičevska stranka s užeg hrvatskog stanovišta i delokruga pa da se proširi u narodnu seljačku stranku, koja bi imala obuhvatiti sve seljake naše države. Ako to uspije, došli bi do prve stranke, koja bi bila opće državna, a ne samo plemenska ili pokrajinska, i koja bi bila namenjena organizovanju seljaštva, to jest 85 % stanovništva, te bi prema tome pametno vogjena, mogla uvesti u javni život stalnost, a u državnu upravu strukovnu sposobnost izlučivši diletantizam i političko svaštvo.

uposlivanju članova i drugih naših zemljaka. Ensenada u istom razdoblju proživila je jednu tešku krizu, na stotine našeg sveta bilo je bes posla. Ipak je društvu uspelo, da je u svemu našlo za radništvo ukupno za 600 radnih dana posla. Osim toga je "Kosovo" za članove posredovalo pred raznim vlastima, prištedivši im time mnogo troška i vremena.

U svemu ima sada naloženih preko peča 1400.- kao glavnice za budući Iseljeniški Dom.

Zašto "Kosovo" uspeva? Odgovor na ovo pitanje je važan, ako pogledamo na mnoga naša društva osnovana na brzu ruku, u svrhe, daleke njihovom pravom programu i vogjena nespretno, da se ne zna, da li postoje ili ne postoje. Kosovo "može da radi, jer je našlo u osobi svog predsednika, g. Kebeljčica, lice, koje je dovoljno agilno, dovoljno gospodarski jako i ima dovoljno razumevanja za potrebe članstva, tako da se društvo ne gubi u maglovitim i neodregjenim programima, nego u okviru svakidašnjih potreba članstva. A taj predsednik, koji je imao mogućnost i volju, da stavi svoje veze, koje mu dava njegov gospodarski položaj, u službu društva, našao je u osobi g. Jakusa onog marljivog i spretnog suradnika, bez kakovog ne može da uspeva nijedan vogja društva, to jest onoga, koji je sposoban i voljan da učini i izvrši na stotine poslovnih i upravnih sitnica, koje su moguće dosadne, bez kojih megjutim nije moguće ustvariti i privesti kraju ni najidealnijeg programa.

Slučaj "Kosova" pokazuje, ako stoje gospodarski čvrsto ljudi, koji imaju socijalnog smisla, i drugi slabije stojeći imaju samo korist od gospodarskog napredka ovakovih svojih zemljaka. Dočim kolonije nemaju koristi od lica, koji, premda milijunari, ne poznadu svojih zemljaka za ništa drugoga, nego, kad ih trebaju, da im služe u štafažu ili da ih slave. Ne daje vrednosti novac čoveku, nego čovek novcu.

d - "HRVATSKI RADIŠA" — Čast mi je odgovoriti na članak pouzdanika "H. R." u broju od 15. I. o. g.

I) Pošto na sazvanoj prvoj Glav. Skupštini nije bio dovoljan broj članova, zaključilo se je, da se druga skupština održi dne 2. I. i to na Dock Sudu, pošto većina članova stanuje na Dock Sudu i Avellani. G. Pouzdanik naprotiv pozvao je na skupštinu opeta na svoj stan, dakle protiv odluke velike većine članova. Zato su mu došli na skupštinu samo 3 člana, dočim nas je bilo na prvoj 15 članova.

II) Dok društvo ne dogje u ruke, kje će predstavljati vodstvo jednog društva, neće napredovati. Kad sam se ja upisao, počelo se snivati Pjevački i Tamburaški Zbor, što na žalost nije trājalo ni 14 dana.

III) Novac za tambure otpo-
slan bio je već ima tome 8 do 9 meseci, i to Središnjici u Zagreb, pa od nikuda tih tambura. Tako je ovo malo članova izgubilo volju, jer je očevidno, da iz svega skupa ništa ne bude. — Pavao Feger, bivši član "Hrvatskog Radiše".

Opaska Uredništva. — Kad bi se radilo o društvu lokalnog značaja, gornje tačke moglo bi se rešiti kao internu stvar društva, na skupštini. Megjutim smatramo "H. Radišu" za društvo, koje je po svojoj uspešnoj privatnoj inicijativi učinilo u Hrvatskoj već toliko dobroga, osobito ako se uzme u obzir nesredgjene prilike posle rata, i dosele dokazanu jalovost državne uprave za vodstvo na široko zasnovanih socijalnih i gospodarskih podhvata. Zato društvo zasluži potpun razumevanje sa strane iseljništva i redovitu suradnju s njim. Radi toga objavljamo gornju kritiku, jer je stvarna i dostojna, u želji, da bi u ovdašnju granu došlo više života i da bi se nešto pozitivna učinilo. Propadanje Banka u domovini pokazalo je, da se je počelo kod industrijalizacije graditi kod krova. Tek iz dobro izučenog obrtničkog naraštaja mogu nam izaći budući vogje dobro organizovanih tvornica, kojih se ne može improvizirati preko noći. Najsolidnije tvornice na svetu razvile su se iz prvotno skrom-

nih, ali pametno i napredno vogjenih obrtnih radnja. Zato je rad "H. Radiše" rad, koji ima značaj jednog opće narodnog podhvata.

Dr. Francisco Pammer

Médico cirujano
Pavón Arriba - (F. C. C. A.)

VELIKI ZBOR POLJSKOG ISELJENIŠTVA

Dne 3 maja o. g. obaviti će se u Varšavi glavnom gradu Poljske zbor izaslanika poljskih iseljenika širom celog sveta. Saučestovaće 134 zastupnici, koji će predstavljati 7 milijuna Poljaka, koji žive u tugjini.

ARGENTINSKI INDUSTRIJALCI U POSTOJNI

Meseca aprila misli otputovati odavle u Italiju posebno izaslanstvo argentinskih industrijalaca, koje će posetiti veliki sajam uzoraka u Milanu, te saučestvovati kod Talijansko-Argentinskog gospodarskog Zbora. Na svojim izletima po tvornicama i drugim mestima posetiće i našu Postojnu. Bilo bi korisno i podesno, ako bi se naši merodavni gospodarski krugovi pokušali približiti Argentinecima i doći s njima u osobni doticaj. Neka preko njih doznadu, da sa državnim megjom kod Rakeka i Plaine još ne svršava svet.

COSULICH LINE

Split - Buenos Aires

Izravno-bez prekrcavanja od Splita
do Buenos Airesa

Ako mislite pozvati ovamo svoju obitelj
zasigurajte si za vremena prevoznice za
motorski velebrod

SATURNIA

NAJVECI I NAJBRZI NA SVETU

Tonaza 36.000 — Prima 3.000 putnika —

Vožnja s njim trajaće samo 13 dana

Čim vaša obitelj bude u Splitu ukrcana, besplatno
ćemo Vas brzojavom izvestiti

Putne isprave od i do Beograda, Ljubljane,
Zagreba, Dubrovnika i Splita

Proucite nase cene pak cete vigjeti da su
najugodnije

Jugoslovenska kuhinja. — Osoblje na brodovima
govori jugoslovenski

Svojim klijentima, ako zele, doznacimo novac u
kojegod mesto u Jugoslaviji, bez ikakovih
troškova

Cosulich Line - Calle Cangallo 336
Buenos Aires

D O P I S I

ČAST OVAKOVIM
RADNICIMA

Jedan od naših dopisnika s kampa, radnik, popratio je svoj dopis pismom, u kojem kaže: Šaljem Vam dopis od ovoga mesta, ali treba mnogo popraviti, ne samo, jer mi je ruka teška od kovačkog čekića nego jer ja nisam po narodnosti Hrvat, nego **Magjar**. Ali pošto sam iz Hrvatske, dužan sam i ja pomagati hrvatsko napredovanje.

Drugi, isto radnik na kampu, piše nam: Javljam Vam, da ja nisam Hrvat, nego **Poljak**, jer sam se hranio te pohagjao hrvatsku školu u Slavoniji. Zato me uvek srce vuče za hrvatsku stranku.

Koliko naših bi se moralo ugledati u ovog Madžara i Poljaka, onih, kojima je svaka druga reč "Hrvati i hrvatstvo", a kod toga niti ne pretplaćuju hrvatskih novina, a još manje da bi dopisivali; niti se upisuju u hrvatska društva, a još manje, da bi redovito platili članarinu ili vršili dužnosti odbornika!

Zato gornji naši dopisnici vas služe da ih javno pohvalimo.

d - VIEDMA. — Ovaj teritorij vrlo je bogat: ima veliku, bogatu poljoprivrednu naseobinu u dužini od 234 kilometara, i to od Choel-Choel pa do Comandante Cordero (F. C. S.). Ima jednu veliku gradnju, najvredniju u Južnoj Americi, "Dique Neuquen".

Ovgje u Vedmi ima puno bogataša, koji poseduju polja i blaga. Ali sve nevaspitan narod, koji baca novac kao mrtvu glavnicu na banku, jer ne znadu sa njim da rade i boje se, da ne propadnu. Magarad, natovarena zlatom!

Skoro će početi državna radnja "Obra de Defensa", koja da brani varoš Vijedmu od poplave reke Río Negro. Biće to nasip dug kakovih 70 km i visok 5 metara. Posle kad ova bude svršena, očekase kakvog napretka. — Sada zidarskih radnja ima sasvim malo, jer Talijan sve kvari. Nije moguće ništa prištediti, nego samo preživeti, jer se radi 3 meseca godišnje, i posle teže je primiti novac, nego zaraditi.

Našeg naroda ovde nema, samo ja i jedan Hrvat, drugo sve Argentinac, Talijan y Španjolac. — Ilija Rautović.

d - VIEDMA. — Naš dopisnik za Río Negro, **g. Ilija Rautović**, provatio se nakon dugogodišnjeg boravka u ovoj zemlji, u stari kraj. Za sada ide u Čupriju, u Srbiji, gde mu boravi obitelj. Iskrena mu hvala na zanimanju za našu novinu i na suradnji kod nje! G. Rautović sa svojim informacijama omogućio nam je, da smo došli u dobre veze u pogledu teritorija Río Negro. Pokazao je time i drugim našim rastrkanim pojedincima po provinciji, kako može i pojedinae

staviti svoje poznavanje prilika u službu celokupnog iseljništva, ako ima smisla za važnost jedne narodne novine, kao što je naša.

Želimo mu najbolju sreću i napredak u staroj domovini!

d - VENADO TUERTO. — Ima neko vreme, da dobivam vaš list "Gospodarstvo", u kom sam čitao dosta stvari zanimljivih i istinitih. I u istim sam vidio da puno naših zemljaka objavljuju dosta poučnih stvari našem narodu. To je velika korist za naš svet u inostranstvu, kada se širi naš list, u kom možemo dokazati drugim i našim ljudima, što je istina a što je laž. Zato ja kao Jugosloven u ovom kraju, gde ima malo naših ljudi, rado čitam ovaj list, i na osnovu ovoga šaljem Vam dve preplate. — V. Pešić.

d - ALGARROBO (F. C. S.) — Ovde jedan radnik, koji hoće da radi, ima zarade uvijek, osobito u vreme zime i to u gori seči sumu. Gora je malašna. Šuma seče se i pripravlja za polje. Obično se radi na kontrakt. Cene su prema šumi, obična je zarada od 4 do 5 peča. Polje je dosti prilično, obragjuje se sa pšenicom. Ove godine jest pokosilo ovo mesto više od 500.000 vreća. Isto se priragjuje mnogo deteljine i to za vaditi seme.

PRETPLATITE SE NA

G O S P O D A R S T V O

ISELJENIČKO NOVINSTVO
U SEV. AMERICI

Splitsko "Novo Doba" javlja: "Po statistici jugoslavenskog odjela F. L. I. S. u New Yorku u Sjed. Državama izlazi 18 hrvatskih, 15 slovenskih i 13 srpskih novina, ukupno 46, od kojih Slovenci imaju 3 dnevne novine, Srbi 2 a Hrvati 1. Jedan slovenski list izlazi 4 puta sedmično, 2 hrvatska i 1 slovenski 3 puta, 1 slovenski 2 puta, a po jedan put: 9 hrvatskih, 6 slovenskih i 5 srpskih. Polumjesečnika ima 11. Slovenski listovi izlaze većinom u Illinois. U Chicagu se publicira 7. u New Yorku 3, u Ohio (Cleveland) 4. Od hrvatskih novina izlaze u Californiji 2, Chicagu 6, Missouri 1, Michigan 2, New Yorku 3, Ohio 1. Pensilvannia 1, Whasington 1, Wisconsin 1, Pittsburg 2. Od srpskih u California 1, Illinois 2, Indiana 1, Michigan 1, Ohio 1, Pennsylvania 2, New York 5. Računa se, da ima amo popriječno 80.000 Srba, nešto malo preko 200.000 Slovenaca, a Hrvata do 400.000, te po tome Srbi su mnogo napredniji u novinstvu nego li Hrvati: ima ih samo 1/5 prama Hrvatima, a imaju 5 novina manje no Hrvati, a Slovenci, kojih je za polovinu manje no Hrvata imaju 3 novine manje od ovih potonjih. Od dnevnika na svakih 40.000 Srba dolazi po jedan, na svakih 70.000 Slovenaca takodjer po jedan, a na 400.000 Hrvata jedan.

Ako hoćete, da dogje vaš ravnani dar obitelji u starom kraju

BRZO I JEFTINO

u ruke, poslužite se našim

Žurnim Doznakama

Naslovnik u domovini dobiće doznaku isplaćenu nakon **OSAM do DESET** dana. Trošak iznosi samo **TREĆINU** onoga, što inače stoji kablegrafska doznaka.

Doznačujemo novac takogjer pismenim ili kablegrafskim putem za sva mesta Jugoslavije, u **DOLARIMA** ili u **dinarima** po najugodnijem dnevnom tečaju

Naš zavod stoji u izravnoj vezi sa "**JUGOSLOVENSKOM BANKOM**" jednim od najsolidnijih bankovnih zavoda u Jugoslaviji, tako da preko iste i preko njezinih prođužnica može svoju klijentelu poslužiti tačno, brzo i solidno

Sve željene podatke možete dobiti kod našeg odeljenja "**GIROS**" i to na vašem jeziku

Uloge na **štedionskom Računu** ukamačujemo sada po **4 %** a uloge na **odregjeni rok** prema dogovoru.

Banco Alemán Transatlántico

Buenos Aires: Reconquista, čošak Bmé. Mitre.

Lima 666.

Callao, čošak Corrientes.

Prođužnice: Rosario, Córdoba, Mendoza, Bahía Blanca.

F. MISSLER G. m. b. H.
BREMEN

Representante: O. HENZE

BUENOS AIRES

SAN MARTIN 666

NOVCANE DOZNAKE brzojavno ili postom u sva mesta **JUGOSLAVIJE** obavljam u **DINARIMA** ili **DOLARIMA** brzo i uz najumerenije cene. isplacujući naslovniku na ruke novac u gotovom bez ikakvog odbitka i troska.

U ostale zemlje **Europe** **Njemacku**, **Austriju**, **Cehoslovacku**, **Ugarsku**, **Rumunjsku**, **Poljsku**, **Rusiju** i **Litavsku**, izvršavam doznake u dolarima.

PREVOZNE KARTE ZA I IZ EUROPE,

sa brzim kao i putničkim najmodernije uregjenim parobrodima, na kojima imaju svi moji putnici dobru i izdasnu opskrbu, dok je uregjjaj priznato najbolji i najeisei.

Preuzimam svaku odgovornost za sve dane mi naloge s mojom vec 20 godina ovdje postojećom tvrtkom, koja je od vjkada srediste svih Jugoslovena.

Cuvajte se jeftinih ponuda, jer ce i put prema njima biti Besplatna uputa o potankostima.

IZMENA NOVCANICA.

SLOVENSKI VESTNIK

SLOVENCI, POSILJAJTE NAM NASLOVE NASIH ROJAKOV, DA ZACNEMO Z REDNIM OBJAVLJANJEM SLOVENSKEGA ODDELKA. LIST IZHAJA V TOLIKIH IZVODIH, DA MORE POSTATI NAJBOLJSA NAŠA VEZ V NARODNEM IN GOSPODARSKEM OZIRU.

**KRATKA SLOVNICA
KASTELJANSKEGA JEZIKA**

Sestavil Rudolf Leban

(2)

PRAVOPIS IN IZGOVOR

V kasteljanski abecedi se večina črk piše in izgovarja kakor v slovenski. Izjeme so:

c — pred samoglasniki *i* in *e* izgovarja se kot naš *s*; n. pr. *cien* = sien (sto), *cera* = sera (vosek); v ostalih slučajih pa se izgovarja vedno kot naš *k*; n. pr. *casa* = kasa (hiša), *comerciante* = komersiante (trgovec), *cuenta* = kuenta (račun);

cc — kadar sta pa dva *cc* skupaj, tedaj se prvi izgovarja kot *k*, a drugi kot *s*; n. pr. *accidente* = aksidente (nezgoda).

ch — ta skupina odgovarja glasu, ki ga mi označujemo z črko *č*; n. pr. *chimenea* = čimenea (dimnik); *chango* = čančo (prasec).

g — pred samoglasniki *o* in *i* izgovarja se ta črka kot naš *h*; n. pr. *Argentina* = Arhentina, *girar* = hinar (vrteti). Kadar pa hočemo da se izgovarja pred *e* in *i* kot *g*, tedaj moramo postaviti med njiju samoglasnik *u*; n. ur. *guerra* = gera (vojna), *guía* = gía (vodnik). V vseh drugih slučajih pa se izgovarja kot naš *g*. Ako hočemo, da se samoglasnik *u*, kateri stoji za črko *g* in pred črko *e* izgovarja, tedaj mora imeti odzgoraj dve piki; n. pr. *vergüenza* = verguenza (sramota), *argüir* = (utemeljavati).

h — ta črka je nema, ne izgovarja se nikdar; imajo jo le besede latinskega izvora. n. pr. *hombre* = ombre (človek), *hogar* = ogar (dom), *Talcahuano* = Talkauáno (ime ulice).

j — izgovarja se vedno kot naš *h*; n. pr. *joven* = hoven mlad, mladenič), *justo* = husto (pravilno, ravno).

ll — izgovarja se kot naša skupina, *lj*; n. p. *llamar* = ljamar (klicati), *calle* = kalje (ulica), *llave* = ljave (ključ).

OPOMBA: V Argentini se splošno *ll* izgovarja nekako kot naš *ž*, najčesče kot hrvaški prekrizani *d* v besedi *dak*, ali pa slično italjanskemu *g* pred črkami *e* ali *i* v besedah *Giovanni*, *Genova*. Tako da zveni beseda *calle* približno kot *kadže*.

ñ — izgovarja se kot naša skupina *nj*; n. pr. *mañana* = manjana (jutri), *por la mañana*, ali *de mañana*, pa pomeni = zjutraj, *señor* = senjor (gospod) itd.

y — čita se ko *i*, kadar služi

kot veznik in stoji sam, če pa pripada kakšni besedi, tedaj se čita kot naš *j*.

OPOMBA: V Argentini se *y*, razen kadar služi kot veznik, izgovarja istotako kakor gornja skupina *ll*; n. pr. *yo* = džo (jaz); *yegua* = džegua (kobilica).

z — izgovarja se kot *s*, ali vendar s to razliko, da se pri izgovarjavi tega s pritisne jezik na gornje zobe in nekako prisiljeno sika; n. pr. *zapatería* = sapatería (čevljarna).

Sledeče naše glasove - črke se v kasteljanskem jeziku ne poznajo: *c*, *š* in *z*.

Večina izgovarja črko *b*, kadar stoji med dvema samoglasnikoma, kot *v*; n. pr. *Habana* = izgovarja se: *Avana*, *trabajar* = izgov. *travahar* (delati).

(Nadaljev. sledi)

sl - "Ljudski Oder" v Buenos Airesu — Dne 17. februara t. l. je priredil naš Ljudski Oder v sodelovanju z domačini zabavni večer, v veliki kino dvorani v ulici San Martín.

Posebno nas je razveselil sigurni nastop tamburašev, ki se pod spretnim in požrtvovalnim vodstvom g. Cirila Jekše marljivo vadijo in vidno napredujejo. Izvajajnje posameznih točk po tamburaškem zboru, ki sestoji iz 12 navdušenih članov, je bilo ubrano in temperamentno, kar je navdušilo mnogobrojno občinstvo, posebno Slovence, katerih je bilo čez 300. Šaj je tudi razumljivo; poslušati v tej daljni tujini, četudi gostoljubni, ali vendar tujini, naše milozvočne domače melodije, to je pravi užitek, ki vzbuja v naših srcih najlepše občutke. Veselimo se iskreno takih kulturnih nastopov naših tamburašev, želeč, da si pridobi zbor še kaj požrtvovalnih članov ter da se pod spretnim vodstvom g. Jekše razvije y po polni tamb. zbor v naš ponos in veselje. Deluje se tudi na vstavitvi pevskega zbora, ki ga bo vodil Rajko Rajer, bivši član najboljšega kvarteta v Jugoslaviji, «Primorje», in kateri ni samo dober pevec, nego tudi dober poznavalec glazbe in že izkušeni pevovodja. Peveci, kateri žele pristopiti, naj se javijo v Uredništvu slovenskega oddelka našega lista, ulica Donato Alvarez, 2518. Posebno naj povdarimo, da bo zbor strogo nepolitične narave, posvečen samo gojitvi petja.

sl - Živ dokaz o potrebi organizacije Slovencev na podlagi samopomoči, nam je dal sledeči slučaj: Naš goriški rojak Fran Ličen iz Rihemberka je obolel na sklepnem revmatizmu tako, da je nesposoben za vsako delo. Bolezen ga je uničila gospodarsko. V upanju da najde kakšnega prijatelja se je podal te dni v znano goriško gostilnico pri Oskarju na Paternalu. Ko so ga tržaški rojaki videli, je eden izmed njih v svojem sočutju s njim začel z zbirko v korist bolnega druga. Darovali so: po en pezo Dobrinja Peter,

Kurlo Viktor, Rosso N. in Šimčič Andrej, po 50 etv. pa Kurlo Alojz in Migelese N.

Ko so nekateri začeli prispevati z 20 etv., je očitveu prišlo na misel sledeče: kaj ni žalostno, da so Slovenci v takih slučajih navezani na tak način podpiranja, ki ni drugega kot dajanje miloščine in ki dotičnemu ne pomaga ni za živeti ni za umreti, ker drugi dan bo zopet na istem. To ne bi smelo biti, da kadar kdo izmed nas oboli, da bi bil navezan edino na tako obliko pomoči, ki dotičnega mora boleti, ker ima vsak človek v sebi iskro ponosa in občutka človeške dostojnosti. Za take slučaje je pa samo edina pot dostojne pomoči, a to je pot organizacije. in sicer v **Pripomočno Društvo**. Šele tako bi mogli biti zavarovani pred pogubnimi posledicami kakšne daljše

bolezni.

Rojaki, zamislite se v to vprašanje, in vsi tisti ki spoznate potrebo, da bi tudi mi prišli do sličnega društva, kakoršna imajo tukaj vse narodnosti, tedaj se prigrasite v našem uredništvu, da se pogovorimo, kako bi se na primeren način odpomoglo tej potrebi na podlagi samopomoči. Naši rojaki v Sev. Ameriki imajo v tem oziru izvrstno delujoča društva, čeprav ni med njimi milijonarjev, temveč so vsi večinoma delavci, ali pa uradniki in mali obrtniki.

Med tem je pa naša sveta dolžnost, da vsak od nas na eden ali na drugi način po svojih močeh pripomore našemu rojaku Ličnu v njegovem težkem položaju, bodisi da bi se mogel tukaj tako zdraviti, dokler bi se ne pozdravil, preden mu bolezen ne zastari, ali pa da bi se

"SLOVENSKA PISARNA"

Donato Alvarez 2518

BUENOS AIRES

Izvršuje denarne pošiljatve za domače kraje.

Menja denar po dnevnem tečaju.

Posreduje za službe, za moške in ženske.

Prodaja prekrasne pravozne karte po najnižji ceni za in iz Evrope.

Posreduje pri dobavi zemljišča za naselitev v najrodovnejšem kraju in pod zelo ugodnimi pogoji. Brez velikega kapitala lahko postane vsakdo sam svoj gospodar. Delavci-peoni, ako hočete izboljšati svoj položaj, javite se!

Tečaj za kasteljanski jezik. 2 krat tedensko za \$ 5.--

Pouk zvečer.

Daje vsakovrstna obvestila.

Jugosloveni, Pozor!

Prije nego kupite putne karte, ili činite korake za dobavo konzularnih viza, konzultirajte nas!

Slike za pašose, konzularne vize, i prenos kofera obavljamo svojim putnicima besplatno

ZA KOJIGOD PAROBROD NASE SU CIJENE

NAJJEFTINIJE

POLAZAK	BRODOVA	MESECA
12/3-Duca d'Oosta	24/3-Artus	1/4-Cap Polonio
12/3-Cap Norte	24/3-Zeelandia	2/4-S. Córdoba
16/3-Alsina	24/3-Baden	5/4-P. Mafalda
16/3-Weser	25/3-Atlanta	6/4-Monte Olivia
18/3-P. di Udine	29/3-América	6/4-G. Cesare
24/3-P. Mafalda	30/3-Plata	6/4-Valdivia

POSEBNO ODJELENJE ZA POZIVNE PREVOZNICE IZ JUGOSLAVIJE I DRUGIH STRANA

NA MESECNU OTPLATU

Doba za otplatu 6 — 10 ili 15 mjeseci

PREPORUČENO DRUŠTVO

Cia. Internacional de Viajes

326 - Avda. Leandro N. Alem - 330

Direktor:

Upravnik Jugoslovenskog Odjelenja:

Josip JEDREJČIČ

Vazmoslav KRŠANAC

mu omogočilo povrnitev v domači kraj. Zato pozivamo rojake, naj doprinesejo in v svojem krogu zberejo doneske, katere naj pošljejo na naše uredništvo v ul. Donato Alvarez, 2518, da se jih bo izročilo bolnemu rojaku. Imena darovalcev in darovani zneski bodo priobčeni v časopisu.

sl-šahovski turnir v New Yorku. — Mi Slovenci kot poldrug milijonski narod smo lahko ponosni na take naše zastopnike, kot je dr. Milan Vidmar, profesor na ljubljanskem vseučilišču, iznajditelj, učenjak in pa svetovno znani šahovski mojster. Že več dni je od tega, kat je začela šahovska tekma v New Yorku in pri kateri se bori za svetovno prvenstvo šest najboljših mojstrov. Naš Vidmar je do sedaj na četrtem mestu.

PRIMORSKI SLOVENCIV ARGENTINI

Predno preidemo na splošno opis Argentine, kakor smo to obljubili v zadnji številki, nismo, da je na mestu ako podamo kratko sliko o sedanjem stanju useljencev iz Primorja v Argentini.

Za časa vojne je bilo v Argentini, po pripovedovanju enega naših najstarejših useljencev, toliko Slovencev, da si jih lahko naštel na prste. Šele par let po vojni — v letu 1924 — začelo je prihajati v Buenos Aires nekaj naših ljudi, kateri so se nastanili večinoma v delu mesta imenovanem La Paternal. Ker so to bili večinoma izučeni rokodelci in mojstri, ostali so v mestu in, ob zaslužku od 6 do 12 pesev dnevno, kakoršno je pač bilo njihovo delo in pa sreča v najdenju službe, preživljali so se razmeroma dobro in prištedili v kratkem toliko denarja, da so mnogi priklicali semkaj svoje žene, brate ali sestre.

Danes — po preteku pičlih dveh let po prihodu prvih goričanov — nahaja se jih v Argentini, po govoricah, okoli 10.000. Ker so pa govorice vedno pretirane in ker nimamo do sedaj še nobene statistike, lahko trdimo, da je danes tukaj čez 5.000 Primorcev.

Ta ogromni narastek v tako kratkem času je najboljši zrcalo življenjskih razmer tukaj in tamkaj doma.

Bilo bi pa zelo progresno, če bi si kdo radi gornjega dejstva predstavljal, da je tukaj za vsakega dobro. Nikakor ne! V samem mestu Buenos Aires jih je vedno na desettisoče ljudi brez dela. Zelo mnogi stradajo in ponujajo svojo fizično energijo daleč izpod cene — in še to mnogokrat brez uspeha. Začetek je pač težak; posebno še za našega človeka ker ne pozna jezika in ker mi Slovenci še nimamo tukaj naših velikih podjetij, kjer bi se dalo dobiti kakšno službo. Tudi nimamo še organizacije, ki bi svojega člana za časa brezposelnosti podpirala.

Se najlažje dobijo službo izučeni rokodelci in pa ženske na splošno. Ostali pa grejo v notranjost zemlje služiti kot poljski delavci. Seveda je to delo napornejše in tudi slabše plačano kot pa poklieno.

Posebno neugodna tla so tukaj za uradnika — za inteligenta. Plače nižjih in srednjih uradnikov na splošno so celo manjše od delavca in profesorista.

Potem je nepoznavanje jezika velika ovira, a še največja pa je v konkurenci, ki jo delajo našemu inteligentu domačini, španjoleci in pa Italjani ki prihajajo semkaj v masah takoj po končanih trgovskih študijah in kateri imajo brezsporno prednost.

Razven večje skupine naših ljudi, ki živi v Buenos Airesu v delu "La Paternal" in kjer jih bo kakih 500, so vsi drugi raztreseni po vsej Argentini v večjih ali manjših skupinah. Take skupine so v Ensenadi, blizu La Plate, v Mendosi in v General Paz v provinci Córdoba. Zadnja skupina je menda najmočnejša in šteje čez 1.000 ljudi. Svoja tamburaška društva in oder pa imajo že v Buenos Airesu, v Ensenadi in v Mendosi. Kako napredujejo naši ljudje gospodarsko in kulturno je težko opisati, ker se dosedaj ni moglo dobiti v tem pogledu kolektivnih podatkov. Brez enotne organizacije je to nemogoče; do vstvaritve te organizacije, za katero se že dela, pa bo uredništvo slovenskega oddelka GOSPODARSTVU zelo rado sprejemalo tozadevne podatke, ki bodo samo na korist vsem našim ljudem.

KOLIKO HRANE POTREBUJE ČLOVEK?

Med vojno in v prvih povojnih časih, ko je bilo premalo živil na razpolago, je to vprašanje bilo za vsakogar zanimivo. Dandanes se ž njim manj pečajo, dasi spričen živil tudi sedaj ni brez vsake važnosti. V splošnem mislijo ljudje, da more storiti bogataš za svoje zdravje in telesni razvoj več kot pa oni, ki ima bolj slabo napolnjeno listnico. Zato pa ne bo odveč, če opomnimo na to, kako malo potrebuje pravzaprav človeško telo.

Neki ameriški znanstvenik je kontroliral 27 oseb ne samo par mesecev, temveč par let, ter se pri tem ni oziral na njihove subjektivne navedbe, temveč je delal natančne kemične in druge poizkuse. Ugotovil je pri tem minimalne količine dušik vsebujočih in dušika prostih snovi, ki so potrebne, da obdrže človeka v telesnem ravnotežju, pri dobrem zdravju in delazmožnosti. Rezultati so presenetljivi. Izkazalo se je, da so rabile te osebe približno 1/3 količino hrane, ki se je smatrala za absoolutno potrebno.

Minimalna količina hrane mora seveda zadostovati za ohranitev telesne teže, zdravja in vztrajnosti. Razven tega rabi človek, do-

REPARACIONES DE MAQUINAS DE COSER, BORDAR, VAINILLAR Y FESTONEAR
Reparaciones de armas
LEOPOLDO GOLOB
Ex mecánico de Durrkop y Singer
Balcarce 1359
BUENOS AIRES

kler raste, gotovo količino hrane za razvoj kosti, mišic itd. Iz previdnosti je treba uživati nekoliko več kot ugotovljeni minimum. Vse ostalo pa je luksuz in obenem škoda za človeško telo. Ne potrebna količina hrane se izpremeneni v toščo, ali jo pa morajo organi iz telesa zopet izločiti. Posledice so, razven odebelelosti, protin, vnetje ledvic, različne bolezni žilevja in prebavil, posebno če zavživa človek preveč mesa.

Razven soli rabi človeško telo beljakovine, toščice in ogljikohidrate. Beljakovine so takorekoč gradbeni material za tkanine, zato jih potrebuje človeško telo v večjih količinah, dokler je v razvoju, toščice so takorekoč kurivo, ogljikohidrati pa obratni material za organe (na pr. sladkor za mišice). Že iz tega sledi, da v gotovi starosti ni dobro, če uživa človek preveč beljakovin, na pr. mesa. Primerna hrana mora vsebovati vse te tri sestavine, in sicer v gotovem medsebojnem razmerju, dasi se medsebojno deloma tudi lahko nadomeščajo. Pri pretvarjanju v telesu proizvajajo vse te snovi toploto, celokupna vsota se imenuje kalorijska vsebina hrane.

V Ameriki so ugotovili pri poizkusi s 15.000 osebami, da rabi moški, ki opravlja težko telesno delo, povprečno 5500 kalorij, moški, ki opravlja lažje fizično delo, 3050 in moški duševni delavci ali pa ženska, ki opravlja lahko telesno delo, povprečno 2700 kalorij. Osebe, s katerimi so delali poizkuse, so čutile potrebo, da zavžijejo vsak dan temu številu kalorij odgovarjajočo količino hrane, pri tem pa je soodločal apetit, navada in mnenje, da je treba mnogo jesti, če hoče biti človek zdrav.

Ko so pa nadaljevali poizkuse ne oziraje se na omenjene subjektivne momente, so našli vse druge rezultate.

Od šestih duševnih delavcev je rabil vsak po 1600 do 2000, maksimalno 2400 kalorij. Dieta, ki so jo uživali ti duševni delavci več mesecev, seveda z odgovarjajočimi izpremembami, je obstojala iz sledečega: obed: 30 g. pšeničnega kruha z 90 g smetane, 30 g pšeničnih žemelj s 7 1/2 g surovega masla, čaša čaja z 10 g sladkorja ter 60 g močnate jedi; večerja: 120 g. grahove juhe, 30 g koštrunovega kotleta, 52 g krompirja, 15 g surovega masla, 60 g močnate jedi, pol čaše kave z 10 g sladkorja in 15 g sira. Pri tej restringirani hranici so počutili močnejše popolnoma zdrave, bistveno bolj zmogljive za duševno delo in nobeden od njih se ni hotel povrniti svojemu prejšnjemu načinu življenja.

Slične poizkuse so napravili tudi z manualnimi delavci in ugotovili so, da rabi človek, ki opravlja težko telesno delo, 2500 kalorij. Menu je obstojal iz sledečega: zajterk: 180 g pražene sira, 60 g sirupa, 180 g pečene krompirja, 90 g kruha in čaša kave; večerja: 150 g selerije, 30 g orehov, 30 g sira, 90 g krompirja, 120 g riža s smetani in jajci ter čaša čaja.

V splošnem so poizkusi ugotovili, da jedo ljudje ravno za polovico preveč. Ljudje, ki so uživali omenjeno restringirano hrano, so bili mnogo bolj zdravi, delazmožni, pa tudi fizično močnejši kot so bili preje.

Človeška hrana naj bo mešana.

To zahteva ustroj njegovih prebavil.

Če hoče kdo izvajati iz teh ugotovitev praktične konsekvence, ni treba, da bi sestavljal podrobne menije potni računanja ter ugotavljal, koliko kalorij vsebujejo. Praktično gre zgolj za to, da restringira količino hrane na potrebno mero. Za to ni treba kemičnih priskav, temveč zadostuje, da poskusi skrajšati običajno količino hrane na pr. za eno četrtno ter opazuje, kaj je s tem dosegel. Na apetit se mu pri tem ni treba ozirati, zakaj še filozof John Locke je dejal, da se izpremeni želodec onega, ki uživa konstantno preobilo hrano, takorekoč v budilnik, ki se oglasi vsak dan po pet in večkrat. Če je človek trikrat na dan, je dovolj.

"TRGOVSKI TOVARIS"

prinaša v 12. števil. dva lepa članka splošne vsebine: "Naše morje" z opisom nekdanje pomorske moči bratov Hrvatov na Jadranu, in pregled, kako se je razvila angleška trgovina in z njo svetovna moč angleške države.

Dr. JORGE DEL RIO
Abogado

Estudio:
Perú 151
U. T. 4938 Rivadavia
BUENOS AIRES

JUGOSLOVENKE
Melenu ce Vam najboljše ure-
diti frizerska radnja
PETAR NEDELJKO
Nueva York 4843
BERISSO (F. C. S.)

Dr. D. FUKS
Médico cirujano
Lacar 4589, U. T. 613 Devoto
Buenos Aires

TEHNIKA

t-STATISTIKA KAO MEMEN-TO. — U br. 13. opozorili smo na važnu pouku, koju možemo crpiti is podataka o gospodarskoj snazi talijanskog poduzeća "Cosulich Line". Megjutim primamo br. 62. novine "Pobede", u kojoj dolazi potvrda o važnosti ovako trezvenog proučavanja naših izravnih suseda, a potvrda dolazi sa najpozvanije strane: g. Frano Petrinović, poznati naš veleindustrijalac is Čile i odlični Jugosloven, svraća pažnju naše javnosti, da učimo od Talijana, ovim rečima:

Za vreme svog bavljenja u kupkama imao sam prilike da se uverim kako je Italija, koju mi možemo smatrati prema nama neprijateljski raspoloženim susedom, za nas na svakom mestu i u svim pravcima praktična škola novog političkog života. Ma što se o talijanskom fašizmu mislilo, Italija pod novim režimom živi u novom elanu pomlađenog života silne aktivnosti u kojoj su angažovani svi nacionalni kapitali i sve nacionalne snage. Oslobođenje jednog nesposobnog parlamenta od političkih šarlatana koji su obarali i dizali na površinu razne ličnosti sumnjivih vrednota, ustaljeni novi politički kurs, bez obzira na sva prenosticiranja o vremenu njegova trajanja, uspeo je već do sada da gigantskim koracima uputi Italiju napretku. I ako oskudna ugljenom, rudama, šumama, agrarnim i stočnim produktima, otkazana još uvek na nesrazmerno veliki import životnih namirnica, prenapučena i puna teških životnih problema od kojih je naša Jugoslavija srećno pošteđena, Italija ipak savladava pošteno sve prepreke da iz dana u dan stvara sve uslove za bolji i lepši život svog stanovništva. Železnice, putevi, pristaništa, škole, bolnice, kasarne, za do bro reorganizovanu i dobro snabdevenu vojsku, sanatoriji za ratne invalide, i tako dalje, grade se ubrzanim tempom po svim provincijama i po svim gradovima, skidajući s dnevnog reda jedno za drugim sva aktuelna pitanja državne i socijalne nužde, a pružajući ujedno obilatoj radnoj snazi i privatnom kapitalu uposlenje i mogućnosti bogate i poštene zarade. Međutim, kod nas prečava se svaka privatna inicijativa birokratskim šikanama, te se ne samo najšire krugove narodne, nego i najzaslužnije sinove narodne, ratne invalide, pušta da skapavaju u bedi, bez obzira što će ta naša neharmonija prema herojima naše svete borbe za oslobođenje i ujedinjenje demoralizatorno uticati na mlade naraštaje od kojih se regrutuju novi čuvari posle vekovnog ropstva teško stečene slobode".

t-UZDUŠNA POSTA. — Argentinska Vlada pregovara s francuskim društvom Latecoére glede uzdušne poštanske veze

između Argentine i Europe. U pozitivnom slučaju ova poštanska služba započeti će nakon par meseci. Proširenje te veze odavle sa Čile, Peruom, Bolivijom i Paraguajem biće nato samo pitanje vremena. Time će biti sve ove velike daljine znatno skraćene i dotični narodi drug drugome približeni.

r-35 MILIJUNA PISAMA — Prema izjavi g. N. Pizarra, šefa odeljenja za razdeobu došle korespondencije na glavnoj pošti u Buenos Airesu, pošta je primila iz Europe za vreme božićnih blagdana, to jest od 24. do 31. decembra o. g. u svemu 11.731 vreću pisama iz Europe. Od toga za Buenos Aires 4731, a za provincije 7000 vreća. Pošto u svakoj vreći može da bude po 3000 pisama, došlo je dakle za jedan dana iz Europe za Argentinu 35.200.000 pisama.

Rad, koji moraju da obave preko blagdana ovdašnji poštari, je nešto izvanrednoga, osobito radi ogromnog navala trgovačke propagande. Sve novine i smotre izlaze u dvojnoj veličini, a ako se uzme da ima u čitavom gradu samo 50 poduzeća, koja izdaju za blagdane po 50.000 primeraka trgovačke reklame, samo takove tiskalice pomnože poštanski promet grada za 5.000.000 komada.

Gornje brojke jasan su izraz gospodarske snage Argentine i intenzivnog kolanja svih narodnih snaga uopće.

KNJIGE I NOVINE

"PUČKA PROSVJETA" u svom 12. broju objavlja osim čitavog reda lepih članaka vest o daru od 1350 dinara, poslanih "Jugosl. Matici" od ovdašnje "Jugoslovenske Čitaonice" kao čistu dobit društvene zabave. Ispera R. Bogetića objavlja pozdravu pesmu u počast osnivačice "Kola Jugoslovenskih Seštara" u Buenos Airesu. Preporučamo toplo svim zemljacima, da se pretplate na "Prosvjetu". Don Frano Ivanišević teško je obolio te bio u Gracu na operaciji. Megjutim opeta se oporavio, i nastavio sa svojom novinom. Želimo mu od srea, da uzmogne još mnogo godina prosvetivati narod.

"POLJOPRIVREDNI GLASNIK" izlazi 2 puta mesečno u Novom Sadu i stoji godišnje 200 dinara. Smotra je bogato ilustrirana. Najtoplije preporučamo svim poljoprivrednicima širom Južne Amerike; gde još postoje Ogranci J. N. Obrane, neka ju svakako pretplate za društvenu čitaonu, jer zbilja zasluži svaku pomoć.

"PRIVREDA" glasilo Zagrebačke Trg. i Obrt. Zbornice, izlazi mesečno i stoji za inozemstvo 300 dinara. Doprila je sada prvu godinu. Bila je sretna misao, da je Zbornica počela s ovim svojim glasilom. Svako naše trgovačko poduzeće u Južnoj Americi bi se moralo pretplatiti, ako želi imati pregled o go-

spodarskom radu i razvitku naše stare domovine. Samo bi bilo želeći, da si Zbornica potraži dobrih dopisnika iz Južne Amerike, o kojoj se doma toliko sanja, bez realne podloge stvarnih izveštaja.

RAZNO

r-RAZBOJNICI U SEV. DALMACIJI. — Bilo je raspisanih 20.000 dinara nagrade na glave razbojničke čete Spasoja Veselinovića iz Zelengrada, koja uznemiruje severnu Dalmaciju.

r-BRODOVI ZA SPLIT. — U nastavku objavljam o kretanju Kozulicavih brodova za prvu polovicu godine, da si zemljaci mogu rasporediti vreme u slučaju, da ze le putovati ili pozvati svoj-tu.

Is Splita polaze i dolaze ovamo:

16|III — Sofija — 12|IV
13|IV — Belvedere — 9|V
11|V — Atlanta — 6|VI
8|VI — Sofija — 5|VII
Odavle odlaze i dolaze u Split:
25|III — Atlanta — 21|IV
22|IV — Sofija — 19|V
20|V — Belvedere — 16|VI
17|VI — Atlanta — 14|VII
15|VI — Sofija — 11|VIII

Zemljaci, koji se nalaze daleko u kampu, mogu si opskrbiti prevoznice preko uprave ove novine, umesto da se obraćaju na nepoznate posrednike. U tom slučaju će popust ići u njihovu korist, a ako su tako daleko da im je teško dolaziti ovamo primiti obiteljkod iskrcanja, uprava pobrinuće se, da obitelj u redu otputuje u provinciju. Jedini preduvet s naše strane je, da je dotični zemljak pretplaćen na novinu.

HOTEL BALCANICO

Calle 25 de Mayo 746 — U. T. 31 Retiro, 3727
BUENOS AIRES

Najveci i najbolji jugoslovenski hotel u Argentini

Zračne sobe, domaca kuhinja, umerene cene. Izragjujemo originalni **BALKANSKI BELI SIR**, i kiselo mleko **YOGURT**, sa mikrobima, koje smo donesli izravno od onamo i koji jedini daju jogurtu zdravstvenu vrednost, ugotovijenu po prof. Meenikovu

Colonia "LA LLAVE" - F. C. P.
VLASNISTVO ZAVODA

Banco Frances del Rio de la Plata
i Español del Rio de la Plata

Od 10.000 ha već 5.500 ha naseljenih

PO \$ 250.- HEKTAR,
U lotima od 10 ha

DALJE,

U 10 godisnjih obroka

sa 6 % za jos neuplacene

Naseobina broji vec sada preko 3.000 stanovnika. — Samo 7 legva udaljena od grada San Rafael (F. C. P.)

Najbolja zemlja, zbog irigacije nezavisna od kise.

Mozete poceti sa 10 ha, sa manjim obrokom nego inace platite za sami najam.

Po daljne podatke obratite se pismeno ili osobno na naslov

Administración de la Colonia
"LA LLAVE"

Calle RECONQUISTA 199
Buenos Aires

NAJSTARIJI CESKOSLOVENSKI NOVCANI ZAVOD
M. SUCHAN
BUENOS AIRES
ALSINA 463
Novcane doznake u stari kraj
preko
Zivnostenske Banke u Pragu

 najveceg novcanog zavoda u Ceskoslovackoj, sa
glavnicom i priucvama od preko 400.000.000 ck.

i preko
JUGOSLAVENSKE BANKE u ZAGREBU

(prijasnje Hrvatske Zemaljske Banke)

Cuvanje novaca us 4 % ukamacivanje

Menjanje novaca po najboljim tecajevima

Prodaja prekomorskih prevoznih

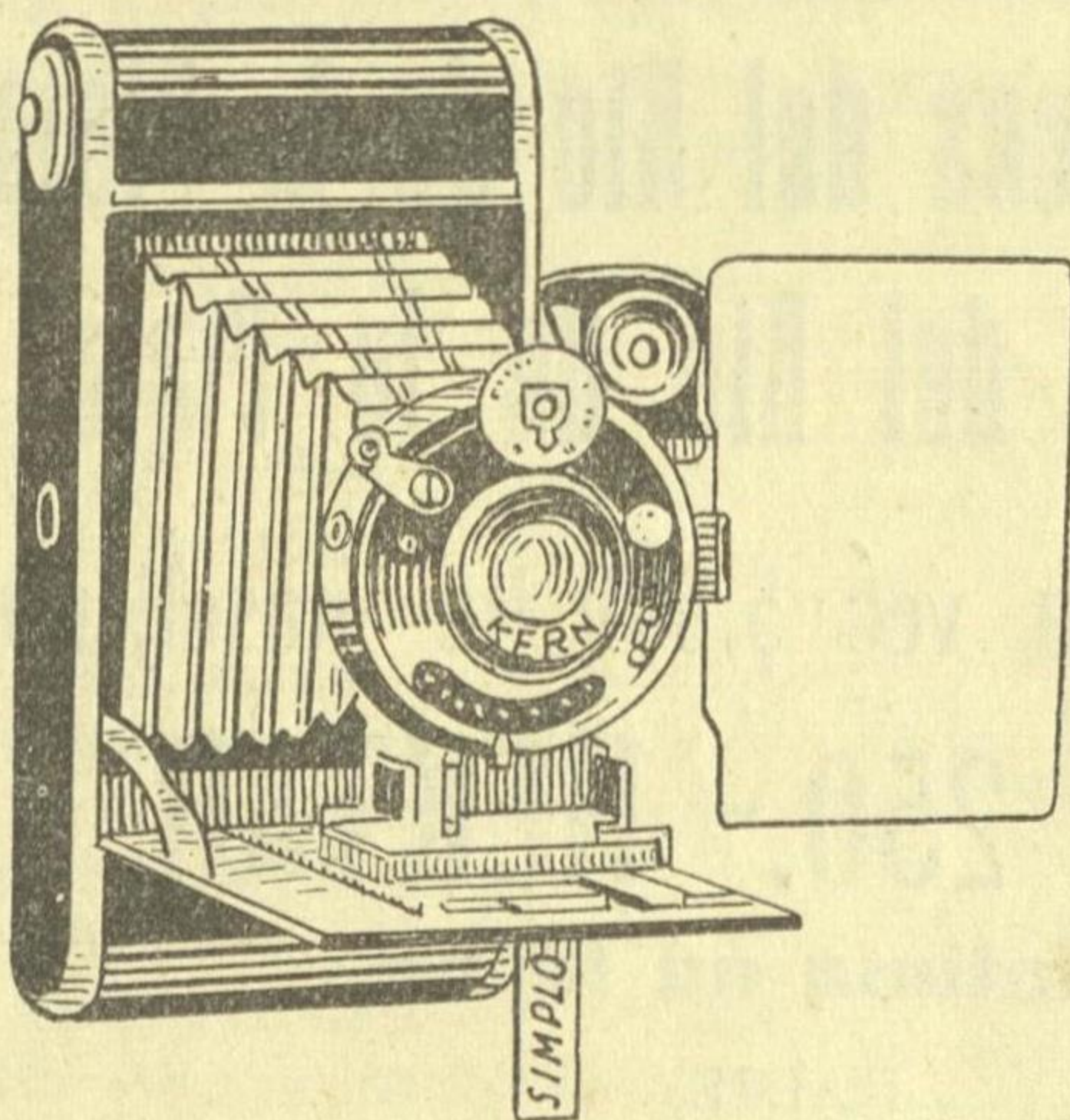
listova uz najnize cene.

GRAMOFONSKE PLOČE

hrvatske, srpske i slovenacke

PISITE PO CENOVNIK
PRETPLATITE SE NA "GOSPODARSTVO"
TALLER MECANICO CIENTIFICO
M. Palermo & Cía.

Salta 367—Un. Teléf. 37, Riv. 6146—BUENOS AIRES

**Aparatos
FOTOGRAFICOS**
KERN
**REVELACIONES
AMPLIACIONES
Y COPIAS
EN EL DIA**
**Especialista en
Reparaciones
de aparatos fotográ-
ficos y científicos**
Gragjevno Produzece-Osnovano 1912
A. GOBICH

Sitio de Montevideo 660 — LANUS (F. C. S.)

 Proracuni naerti i gradnja kuca za obitelji, cha-
lea, dvorana, skaladista, mostova zeljeznica itd.

 Specijalista za zelezni beton (cemento armado).
Izvrnilo vec opetovano kuce do devet spratova.

 Male obiteljske kuce grade se na umerene mese-
cne obroke.

 Zaposluje nase inzenjere i druge strukovne sile,
te iskljucivo nase radnike. Kad radi dobro nasa
tvrтка, zaradi dobro i nas radnik-iseljenik.

 Zeljene informacije i podatke mozete dobiti us-
meno ili pismeno na gornjem naslovu.

Bomba Bloch

 para elevar agua u otros líquidos limpios a cualquier
altura. Para casas de habitación, bodegas, fábricas, etc.
Sin resortes, sin engranajes, sin engrase, sin oxidación
ni roturas. Acoplada directamente al motor eléctrico (70
modelos distintos), a explosión (35 tipos) o a polea,
accionada por correa.

DIFERENTES GRUPOS:

- 1) Minobloch, el grupo eléctrico más pequeño eleva
300 litros p. hora a 15 mt.; consumo de 1 lámp.
de 50 bujías;
- 2) Motobloch, el grupo más pequeño a motor a expl.
de 1/2 HP; eleva 3500 lt. p. hora a 10 mt. o 2200 lt.
a 20 mt.; consumo, 1 1/6 lt. de gasol. p. hora;
- 3) Superbloch, para altas presiones (20 atmósferas);
- 4) Con polea libre para cuando la bomba no trabaja;
- 5) Grupos eléctricos combinados con depósitos a pre-
sión, que substituyen los depósitos en las partes al-
tas de las casas. Aquellos reciben el agua de la
bomba y la mantienen a presión suficiente para al-
canzar los pisos más altos del edificio. Cuando el
depósito a presión se ha vaciado, la bomba se dis-
para automáticamente, y cuando ha vuelto a lle-
narse, se para por sí sola, sin intervención per-
sonal.

Por más datos dirigirse a:

"BLOCH" — Administración

AUSTRIJSKA LEKARNA
"Nueva-York"

Av. San Martín 4000, esq. Nueva York

BUENOS AIRES — U. Teléf. 42, Devoto

 Vlastnik Dr. G. SCHWARZ, farmacéutik kemiear,
diplomiran na sveucilistima u Becu i
Buenos Airesu

**Direktni uvoz-Vlastita poslovnica za
nakup u Becu**

 Lekovi za poboljsanje probave — Plucna i
antiasmaticka pica — Perfumi — Esencije za
likere — Upute za vegetalno lecenje —
Lekovita tinktura za kosu

Domaca lekarna "BOTIQUIN VIENA"

 za prvu promociu na cakri i u kampamentu,
dok dogje lecnik. — S tacnim uputama za
uporabu

ANALIZE — RECEPTI — SPECIFIKA

Diskretnost zajamcena

 Dopisivanje hrvatski, slovenacki, nemacki, i
madzarski.

 Posiljke u provinciju postom, zeleznicom ili sa-
"Expreso Villalonga".

Farmacia "NUEVA-YORK"

Av. San Martín 4000 — Buenos Aires